

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופטת דפנה בלטמן קדראי

המבקשת נצחיה לפינר

נגד

המשיבה בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

החלטה

לפניי בקשה לאישור תובענה כייצוגית בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו – 2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות"), שעניינה בפרשנות הוראת תקנה 2(2) לתקנות הבזק (ריבית פיגורים והוצאות גבייה), תשמ"ז-1987 (להלן: "תקנות בזק").

1. המשיבה, בזק – החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן גם: "בזק"), הינה חברה ציבורית הפועלת על פי רישיון כללי לביצוע פעולות ושירותי תקשורת, שניתן לה לפי חוק התקשורת (בזק ושירותים), תשמ"ב-1982 (להלן: "חוק התקשורת").

2. הוראת סעיף 16 לחוק התקשורת מסמיכה את שר התקשורת, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בתקנות את התעריפים לתשלום ריבית פיגורים, הפרשי הצמדה והוצאות גבייה על תשלומים המגיעים למשיבה בעד שירותים הניתנים על ידה ואשר לא שולמו במועד הנקבע לכך.

3. מכח הסמכה זו הותקנו תקנות בזק, הקובעות את שיעור התשלומים אותם יישאו לקוחות בזק בגין איחור בתשלום חשבון הטלפון. וכך קובעת הוראת סעיף 2 לתקנות בזק:

2" על תשלום בעד שירות בזק שלא סולק במועד שנקבע לכך בחשבון יווספו לסכום הנקוב בחשבון –

(1) **ריבית פיגורים לימי החוב, יחסית למספר הימים.**

(2) **הוצאות גבייה בסך 10.00 שקלים חדשים ואם הטיפול בגבייה נבע –**

(א) **משיק שלא כובד – 24.50 שקלים חדשים.**

(ב) **מהוראת קבע שלא כובדה בידי הבנק – 14.20 שקלים חדשים."**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

4. תקנה 2(2) לתקנות בזק מסדירה את שיעור הוצאות הגבייה אותו רשאית המשיבה לגבות מלקוחותיה. הוראת התקנה מתייחסת הן להוצאות גבייה כלליות בסך של 10 ₪ (רישא תקנה 2(2) לתקנות בזק; להלן: "הוצאות גבייה כלליות") והן להוצאות גבייה מיוחדות בשל שיק שלא כובד או בשל הוראת קבע שלא כובדה (סעיפים קטנים (א) ו- (ב) לתקנה 2(2) לתקנות בזק; להלן: "הוצאות הגבייה המיוחדות").
5. גדר המחלוקת בין הצדדים הוא בשאלת היחס בין הוצאות הגבייה הכלליות לבין הוצאות הגבייה המיוחדות, ובפרט בשאלה האם הוצאות גבייה אלו הן חלופיות או מצטברות.
6. מחלוקת זו כבר הועמדה לדיון בתובענה ייצוגית אחרת שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בת"צ (מחוזי ת"א) 2415-07 בן הרוש נ' בזק – החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (פורסם בנבו, 11.10.2012), אשר הסתיימה בהסדר הסתלקות (להלן: "עניין בן הרוש").
7. שם, נטען, בין היתר, כי המשיבה אינה רשאית לגבות מלקוחותיה הן הוצאות גבייה כלליות והן הוצאות גבייה מיוחדות בגין אי כיבוד שיק או הוראת קבע. הצדדים הופנו להליך גישור בסוגיה זו, במהלכו הודיעה המשיבה כי בידה תצהיר של מר ערן גרף, אשר שימש כראש ענף בזק במשרד התקשורת בתקופה הרלבנטית לתובענה ומי שעסק בניסוח תקנות בזק, ובו צוין כי משרד התקשורת ראה בהוצאות המנויות בתקנה 2 לתקנות בזק כחובים נפרדים (להלן: "תצהיר גרף", אשר צורף כנספח 3 לתגובת המשיבה לבקשת האישור).
8. לאחר שעיינו המבקשים בעניין בן הרוש בתצהיר גרף ביקשו להסתלק מהבקשה לאישור תובענה ייצוגית. בנסיבות העניין, ולנוכח תוכנו של התצהיר, המליץ המגשר לאשר את בקשת ההסתלקות בכפוף לתשלום הוצאות ושכר טרחה למבקשים ולבאי כוחם בשל האיחור הניכר בהצגת תצהיר גרף ובשל השלכותיו של איחור זה [הודעת המגשר צורפה כנספח 1 לתגובת המשיבה לבקשת האישור].
9. בית המשפט המחוזי (כב' השופטת ברון) קיבל את בקשת המבקשים להסתלק מבקשת האישור בעניין בן הרוש, בקובעו כי "נחה דעתי כי אמנם אין מקום לנהל את הבקשה והתביעה. גם אין צורך וטעם בפרסום, בהיעדר עילת תביעה".
10. המשיבה מסתמכת על פסק הדין שניתן בעניין בן הרוש, ומבקשת מבית המשפט למנוע התדיינות חוזרת בסוגיה זו. לטענתה, אין מקום להגיש תובענה ייצוגית זהה בגין אותה עילה שנדחתה. לטענתה, הגשת בקשת האישור דנן, מהווה שימוש לרעה בהליכים משפטיים ומטרד כנגד המשיבה, כמו גם מלמדת על חוסר תום לב מצד המבקשת, המצדיקים סילוק התובענה על הסף.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

11. אין בידי לקבל את טענות המשיבה.

כידוע, הסתלקות מתובענה ייצוגית אינה יוצרת מחסום דיוני כלפי חברי הקבוצה בפני הגשת תביעה חדשה כנגדה באותה עילה. אשר על כן, לא מצאתי כי מתקיימות נסיבות המצדיקות את סילוק התובענה על הסף (וראו, ע"א 2452/01 דרור אורן, עו"ד נ' מגדל חברה לביטוח, נח(1) 577 (2003)).

12. המשיבה מבקשת להסתמך על פסק הדין שניתן בת"א (מחוזי ת"א) 1043/00 רוזנפלד נ' הארגון למימוש האמנה על ביטוח סוציאלי (פורסם בנבו, 24.10.2002) (להלן: "עניין רוזנפלד"), שם נקבע כי הדמיון בין שתי בקשות אישור, לאחר שאחת מהן נדחתה, מצדיק בדיקה מקדמית האם קיים טעם לדון מחדש בסוגיה זו ועל המבקש הנטל להראות כי קיים הבדל ממשי בין בקשות האישור וכי הגשת הבקשה אינה מהווה שימוש לרעה בהליכי משפט והטרדה שלא כדין של הצד שכנגד (פס' 9-10 לפסק דינה של כב' השופטת (כתוארה אז) חיות, שם).

13. אינני סבורה כי יש בפסק דין בעניין רוזנפלד כדי לסייע למשיבה. זאת, מהטעם שבעניין רוזנפלד הוגשה בקשת אישור דומה לבקשת אישור אחרת, אשר נדונה לגופה ונדחתה בפסק דין מנומק; ואילו בעניינינו, בית המשפט המחוזי לא נדרש לדון ולהכריע לגופן של טענות הצדדים, וממילא אין לומר כי בקשת האישור נדחתה לגופה. במצב דברים זה, לא מתקיים הרציונל העומד בבסיס פסק הדין בעניין רוזנפלד, לפיו יש מקום להגן על נתבעים אשר התגוננו בהצלחה בהליך ייצוגי קודם שהתנהל כנגדם בגין אותה עילה, ועל כן גם דין טענה זו להידחות (וראו גם, ע"א 2505/06 בקר נ' סלקום ישראל בע"מ (פורסם בנבו 9.12.2008)).

לנוכח האמור, ומשהגעתי לכלל מסקנה כי טענת הסף שהעלתה המשיבה דינה להידחות, אפנה לבחון את עיקרי טענות הצדדים לגופה של בקשת האישור דן.

עיקרי טענות הצדדים

14. המבקשת היא יורשת של מר משה לפינר ז"ל, אשר הלך לבית עולמו ביום 26.2.2015. מר לפינר המנוח היה לקוח של המשיבה, אשר שילם את חשבונו החודשי באמצעות הוראת קבע לבנק. לאחר פטירתו של מר לפינר, לא כיבד הבנק את הוראת הקבע שניתנה לטובת המשיבה, ובשל כך גבתה האחרונה הוצאות גבייה מיוחדות בסך 14.20 ₪ וכן הוצאות גבייה כלליות בסך 10 ₪.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

15. לטענת המבקשת, המשיבה אינה רשאית לגבות במקרים של אי תשלום במועד בגין שיק או הוראת קבע שלא כובדו גם את סכום ההוצאות הכלליות שנקבעו בגין מקרים רגילים בהם הלקוח אינו משלם את חובו במועד וגם את סכום ההוצאות המיוחדות. על כן, טוענת היא כי המשיבה הייתה רשאית לגבות הוצאות גבייה בסך 14.20 ₪ בלבד, ולא בסך 24.20 ₪, כפי שגבתה בפועל.

16. טענות המבקשת נסמכות על פרשנותה למילים "נאם הטיפול בגבייה נבע...", המופיעות בהוראת תקנה 2(2) לתקנות בזק. לעמדתה, האות ו' משמשת כ- ו' הניגוד, ומשכך הרי שיש לקרוא במשמעות של "או" החלופה. על כן, הפרשנות הנכונה של התקנה היא שהוצאות הגבייה הן חלופיות. שכן, אילו רצה המחקק להתיר למשיבה לגבות הן הוצאות מיוחדות והן הוצאות כלליות היה עושה זאת במפורש, תוך שימוש במילים המלמדות כי הוצאות הגבייה הכלליות מתווספות להוצאות הגבייה המיוחדות.

17. המבקשת מפנה לדברי חקיקה שונים, בהם נעשה שימוש במילה "ואם", המלמדות כי יש לתת למילה זו משמעות של ניגוד או חילוף. כך למשל, מפנה המבקשת להגדרת עבירת החטא – שהינה "עבירה שנקבע לה עונש מאסר לתקופה שאינה עולה על שלושה חודשים, ואם העונש הוא קנס בלבד - קנס שאינו עולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום" (סעיף 24 לחוק העונשין, תשל"ז-1977); לסעיף 10(ב) לחוק הפרשנות [נוסח חדש], שעניינו "בתקופה קצובה במספר חדשים או שנים לאחר אירוע פלוגי תסתיים בחדשה האחרון ביום שמספרו בחודש כמספר יום האירוע, ואם היה החודש חסר אותו יום - ביום האחרון של החודש"; לסעיף 29 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973 הקובע כי "היה חוזה מותנה והתנאי לא נתקיים תוך התקופה שנקבעה לכך, ... הרי אם היה זה תנאי מתלה - מתבטל החוזה, ואם תנאי מפסיק - מתבטלת ההתנאה"; וכיו"ב דוגמאות המלמדות כי המשמעות היחידה שניתן לתת למילה "ואם" היא חלופה או ניגוד.

18. לטענת המבקשת, התובענה דן עונה על כל התנאים הנדרשים לאישור התובענה כייצוגית – התובענה מעלה שאלה משפטיות באשר לפרשנות תקנות בזק; שאלה זו משותפת לכלל חברי הקבוצה, ובירורה בדרך זו הינה הדרך היעילה וההוגנת בנסיבות העניין; וכן קיימת אפשרות סבירה כי התובענה תוכרע לטובת הקבוצה.

19. בקשת האישור הושתתה על עילות תביעה של הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט ורשלנות. המבקשת טענה כי אינה יכולה לאמוד את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אך מעריכה כי מדובר בסכום הנאמד בסך של מיליוני שקלים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

20. מנגד, לדעת המשיבה דין בקשת האישור להידחות.
- לטענתה, מלשון תקנה 2 לתקנות בזק עולה כי הוצאות הגבייה הן מצטברות, ועל כן במקרים של אי כיבוד שיק או הוראת קבע רשאית בזק לגבות הן את הוצאות הגבייה הכלליות והן את הוצאות הגבייה המיוחדות. לעמדתה, ככל שהמחוקק היה מעוניין כי סכומים אלו יהיו חלופיים היה בהכרח משתמש במילה "או".
21. כך גם עולה לגישתה מתצורתה של תקנה 2(2) לתקנות בזק, ובאופן שבו הסכום של 10 ₪ עבור הוצאות גבייה כלליות מהווה סעיף ראשי ואילו ההוצאות המיוחדות בסעיפי המשנה לו מהווים חלופה זה לזה. לשיטתה, אילו המחוקק רצה כי סכומי הוצאות הגבייה המיוחדות המופיעים בס"ק (א) ו- (ב) יהיו חלופיים, הרי שהיה מציב אותם באותם מעמד כפי שנעשה בדברי החקיקה השונים שהובאו על ידי המבקשת בבקשת האישור.
22. פרשנות זו אף מתבקשת, לשיטת המשיבה, לאור ההיסטוריה החקיקתית של תקנה 2 לתקנות בזק. בהקשר זה מפנה המשיבה לפרוטוקולים של דיוני וועדת הכספים של הכנסת, שם מתייחס חבר הוועדה, ח"כ אהלי, לשני סוגים של הוצאות נפרדות ומובחנות בדמות של הוצאות כלליות והוצאות מיוחדות במקרים של אי תשלום שנובע משיק או הוראת קבע שלא כובדה.
23. כמו כן, המשיבה מפנה אל תיקוני חקיקה, בהם עודכנו סכומי הוצאות הגבייה הכלליות מבלי שעודכנו באופן דומה גם סכומי ההוצאות המיוחדות. כך למשל, במסגרת תיקון תשנ"ט, עודכן התעריף של הוצאות הגבייה הכלליות מסכום של 4.5 ₪ לסכום של 10 ₪, וזאת בעקבות מסקנות דו"ח הוועדה הציבורית בראשות פרופ' גרונאו, שהוקמה כדי לגבש המלצות בקשר עם תעריפי המשיבה (להלן: "ועדת גרונאו"). ואולם, סכומי ההוצאות המיוחדות לא שונו בהתאם, מה שמלמד כי סכומים אלו אינו כוללים בתוכם גם את הוצאות הגבייה הכלליות.
24. המשיבה טוענת כי גם בחינת התכלית האובייקטיבית של תקנה 2(2) לתקנות בזק מובילה לפרשנות כי עסקינן בחיובים מצטברים. לטענתה, מטרת התקנה הייתה לשפות את המשיבה בהוצאות הגבייה שנגרמות כתוצאה מאי כיבוד שיק או הוראת קבע.
25. לטענתה, בעוד שבמקרים רגילים של איחור במועד התשלום, נוקטת היא בפעולות גבייה הכוללות בין השאר משלוח מספר תזכורות, בין אם קוליות ובין אם בכתב, באמצעות הדואר או הדואר האלקטרוני, הרי שבמקרים מיוחדים של אי תשלום בגין אי כיבוד שיק או הוראת קבע, עליה לנקוט בפעולות נוספות מעבר לפעולות הגבייה הרגילות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

26. כך למשל, כאשר נדרשת המשיבה לטפל בהחזר חיוב הוראת קבע, ננקטות פעולות נוספות, כגון עדכון החזר הוראת הקבע במערכת המשיבה; ביצוע פעולות ביטול תשלום תוך ציון סיבת ההחזרה; ביצוע פעולות לאיתור הלקוח ולקבלת אמצעי תשלום חלופי; תשלום עמלות לבנקים הכרוכות בטיפול בהחזר הוראת קבע וכיו"ב עלויות ישירות ועקיפות. במקרים מסוג אלה, הוצאות המשיבה הכרוכות בטיפול בהוראת קבע שלא כובדה הוערכו בסכום של 15 ₪, לא כולל מע"מ, ובמידה שנדרש לעשות טיפול ידני, הוערכו בסך של 24 ₪, לא כולל מע"מ.

27. בדומה, במקרים בהם נעשה התשלום באמצעות שיק אשר לא כובד על ידי הבנקים, ננקטות על ידי המשיבה פעולות נוספות, כגון קבלת תמצית מבנק הדואר עבור חיובים בגין החזרות שיקים מהבנקים המסחריים ומבנק הדואר; איתור החיובים שלא כובדו וביצוע פעולה של ביטול התשלום במערכת המחשוב של המשיבה; עדכון מערכת המידע בעת ביצוע התשלום ושליחת השיק שחולל אל הלקוח באמצעות דואר רשום. במקרים מסוג אלה, הוצאות המשיבה עשויות להגיע לסך של כ- 50 ₪, לא כולל מע"מ.

28. אשר על כן, טוענת המשיבה, כי טענות המבקשת, לפיהן סכומי הגבייה הם חלופיים אינן הגיוניות. שכן, למשל, על פי קו טיעון זה, עלויות פעולות הגבייה המיוחדות במקרה של הוראת קבע שלא כובדה הן כ- 4 ₪, שזה הפער בין עלות ההוצאה המיוחדת עבור הוראת קבע שלא כובדה בסך 14 ₪ לבין עלות הוצאות הגבייה הכלליות בסך 10 ₪.

29. לשם הוכחת טענותיה מבקשת המשיבה להסתמך על תצהיר גרף, לפיו אין כל זיקה בין הוצאות הגבייה הכלליות לבין הוצאות הגבייה המיוחדות ואלו מהוות חיובים נפרדים ושונים שלא קשורים אחד לשני. לטענתה, יש בתצהיר זה כדי לשפוך אור על עמדת המאסדר ופרשנותו בקשר עם הוראת תקנה 2(2) לתקנות בזק. המשיבה גם מפנה לאמור בתצהיר גרף בכל הנוגע לפעולות ועדת גרונאו, ולכך שנקודת המוצא בכל דיוני הוועדה הייתה שעסקינן בחיובים נפרדים, ועל כן הוועדה כלל לא דנה בחיוב בגין שיק או הוראת קבע שלא כובדה. המשיבה ממשיכה וטוענת כי בסופו של יום המליצה וועדת גרונאו לייקר באופן משמעותי את דמי הגביה, הואיל ואלו "אינם מכסים את העלות הישירה ומותירים גרעון בחשבון הכולל בסך 40 מיליון ₪" (עמ' 47 לדו"ח ועדת גרונאו).

30. בסופו של דבר, טוענת המשיבה, וחרף המלצת משרד התקשורת וועדת גרונאו, אישרה ועדת הכספים לעלות את תעריף לסך של 10 ₪ בלבד. ביום 18.4.1999 חתם מר גרף על מכתב סיכום עדכון תעריפי בזק לאחר יישום המלצות וועדת גרונאו (נספח 2 לתגובת בקשת האישור). בפרק ב' למכתב פורטו השינויים שבוצעו בתעריפי הבזק, לרבות השינוי שבוצע בתעריף הוצאות הגבייה הכלליות, אשר קיבל התייחסות נרחבה, מבלי שישנה כל התייחסות שהיא לתעריפי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

הוצאות הגבייה המיוחדות, וזאת מאחר שמשרד התקשורת ראה בהוצאות אלו כשיפוי או פיצוי עבור ההוצאות שנגרמו לה, אשר אינה קשורה לוועדת התעריפים. בכך, יש חיזוק לאמור בתצהיר גרף, כי נקודת המוצא והנחת העבודה של משרד התקשורת הייתה כי מדובר בחיובים נפרדים שאינם תלויים זה בזה. לטענת המשיבה, יש מקום לייחס משקל משמעותי לאופן שבו פירש משרד התקשורת את הוראת תקנה 2(2) לתקנות בזק בהליך זה.

31. לטענת המשיבה, לאחר שתצהירו של גרף הוגש בעניין בן הרוש, בחרו המבקשים דשם להסתלק מהתובענה, מתוך הבנה כי סיכויי התביעה קלושים. כך סבר גם המגשר שמונה מטעם בית המשפט, אשר בחן את תצהיר גרף והשתכנע כי פרשנות המשיבה היא הנכונה, ועל כן המליץ לצדדים כי המשיבה תפצה את המבקשים על ההוצאות שנגרמו להם בשל האיחור בהגשת התצהיר.

32. לטענת המשיבה, התובענה מבוססת על פרשנות מוטעית מצד המבקשת, כפי שנקבע אף בעניין בן הרוש, ועל כן לא קמה לקבוצה עילת תביעה שניתן להכריע בה לטובתה. המבקשת לא הוכיחה הפרה של הוראות הדין, כמו גם של עשיית עושר ולא במשפט. המבקשת אף לא הראתה כי פעולותיה היו בלתי סבירות במידה שניתן לייחס לה רשלנות בגינן, ועל כן גם דין עילה זו להידחות.

33. ביום 20.3.2017 הגישה המבקשת כתב תשובה, בה חזרה על הנטען בבקשת האישור, ועמדה על כך שהדרך היחידה לקרוא את התקנה 2(2) לתקנות בזק היא שהוצאות הגבייה הן חלופיות. לטענתה המילה "ואם" המופיעה בתקנה לא מסמנת חיבור אלא מלמדת על ניגוד וחלופה.

34. המבקשת טוענת כי בחינת ההיסטוריה החקיקתית של התקנה מחזקת את טענותיה. בהקשר זה, מפנה המבקשת לנוסחה של התקנה לאחר תיקונה בשנת 1993, אשר קבע כך: "הוצאות גבייה בסך 4.50 שקלים חדשים, ואם הטיפול בגבייה כרוך בשיק שלא כובד – הוצאות הגבייה בסך 25.40 שקלים חדשים". באותה עת החלופה של הוראת קבע שלא כובדה עדיין לא באה לעולם, ועל כן הסעיף נוסח בדרך האמורה. לאחר שהוספה החלופה השנייה של הוראת הקבע פוצל הסעיף לתתי סעיפים (א) ו-(ב).

35. המבקשת מתייחסת אל הפרוטוקולים אליהם הפנתה המשיבה בתגובתה, וטוענת כי ההוצאות בגין הפעולות הנוספות באות לידי ביטוי בכך ששכום ההוצאות המיוחדות גבוה יותר מסכום ההוצאות הרגילות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

36. המבקשת דוחה את טענות המשיבה באשר לתיקון משנת 1999, בו הועלה סכום ההוצאות הכלליות מסך של 4.5 ₪ לסך של 10 ₪, מבלי שבוצע עדכון דומה בסכום ההוצאות המיוחדות. לטענתה, עדכון זה לא נבע משינוי בפועל בהוצאות המשיבה אלא לאור הגרעון הכללי שנוצר אצלה מהוצאות הגבייה, שבגינו הוחלט להעלות את סכום חיוב ההוצאות הכלליות מבלי שנדרש היה לשנות גם את סכום ההוצאות המיוחדות.

37. לטענת המבקשת, אין ליתן כל משקל לתצהיר גרף, אשר במועד הכנתו הועסק על ידי חברה שבבעלות בזק. כמו כן, גרף הודה כי במסגרת עבודתו במשרד התקשורת הוא לא עסק בהוצאות שנקבעו בגין שיק או הוראת קבע שלא כובדו ועל כן קשה לייחס משקל כלשהו לתצהירו בעניינים אלו. לעמדתה, ככל שהמשיבה סברה כי עמדת משרד התקשורת והאופן בו פורשה התקנה על ידו רלבנטית להליך זה היה עליה לפנות בעניין זה בצורה מוסדרת ולא לבקש להסתמך על תצהיר שניתן בהליך אחר, על ידי עובד שהועסק בעבר על ידי משרד התקשורת וכיום עובד עבור המשיבה.

תמצית ההליך הדיוני

38. בהליך זה התקיימו שתי ישיבות דיון, במהלכן הוצע לצדדים למצות את ההליך בדרך של פשרה. הצדדים ביקשו שהות לדבר אך בסופו של יום הודיעו כי לא עלה בידיהם להגיע לכדי הסכמה. הצדדים הודיעו כי הם מוותרים על שמיעת הראיות וביקשו לסכם טיעוניהם בכתב.

39. במהלך הדיונים שהתקיימו ואף במסגרת סיכום טענותיה בכתב, העלתה המשיבה לראשונה טענה חדשה לפיה הסתמכה על הנקבע בעניין בן הרוש והמשיכה לגבות את התשלום שבמחלוקת, מתוך הבנה כי מדובר בגבייה כדין. בנסיבות אלו, טענה, כי גם אם תתקבל פרשנות המבקשת, בניגוד לנקבע בעניין בן הרוש, הרי שיש להחילה מכאן ואילך. לשיטתה, הסתמכות זו מקימה לה הגנה לפי סעיף 6 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש]. ב"כ המבקשת התנגדו להרחבת חזית זו, וטענו כי עניין בן הרוש לא הקים מעשה בי דין ולא יצר מצג של הסתמכות עליו הייתה המשיבה רשאית להסתמך. לטענת המבקשת, המשיבה נטלה סיכון כאשר המשיכה בגבייה לאחר הגשת בקשת האישור בעניין בן הרוש, ובנסיבות העניין אין לה אלא להליך על עצמה.

אציין כבר כאן, כי בסוגיה זו מקובלות עלי טענות המבקשת. טענותיה של המשיבה הושמעו לראשונה בישיבת קדם המשפט, וכבר מטעם זה יש לדחותן. מבלי לגרוע מכך, חזקה על המשיבה שמשבחרה להמשיך לגבות את הסכומים האמורים נטלה על עצמה במודע סיכון, לאפשרות שבעתיד עשויה להיות מוגשת כנגדה בקשה חדשה לאישור תובענה ייצוגית,

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

ומשסיכון זה התממש אל לה להליך על כך (וראו גם, פס' 11-13 לעיל). על כן, דין טענות אלו להידחות.

40. ביום 8.9.2017 הגישה המשיבה הודעה בה הודיעה כי תחדל עד ליום 1.11.2017 לגבות בנוסף להוצאות המיוחדות גם את הוצאות הגבייה הכלליות בסך 10 ₪, וזאת כל עוד לא שונה נוסח התקנה. בגדר ההודעה, הדגישה המשיבה כי היא סבורה שפעלה כדין אך חפצה היא לשים סוף פסוק להתדיינות בעניין הוראת סעיף זה, באשר ממילא גביית הסכום בנסיבות העניין אינו מצדיק את הסיכון כי פרשנותה לא תתקבל.

41. רשמתי לפניי את הודעת המשיבה בדבר חדילת גביית התשלום האמור. משכך, אין מקום לדון בסעדים שהתבקשו בדבר הטלת איסור לגבות הוצאות גבייה כלליות במקרים של אי כיבוד שיק ואי כיבוד הוראת קבע (סעיף 32.2 לבקשת האישור), והנני מורה על מחיקתם (למעלה מן הנדרש, ראו והשוו, ע"א 10262/05 **אביב שירותים משפטיים בע"מ נ' בנק הפועלים בע"מ** (פורסם בנבו, 11.12.2008), שם נקבע כי אין בעובדה שהמשיבה שינתה דרכה בעקבות הגשת בקשת האישור כדי להצדיק דחיית התובענה הייצוגית).

דיון והכרעה

42. השאלה המשפטית הניצבת בלב הדיון היא פירושה הנכון של האות ו' במשפט "נאם הטיפול בגבייה נבע..." , המופיע בתקנה 2(2) לתקנות בזק, אשר זו לשונה :

2". על תשלום בעד שירות בזק שלא סולק במועד שנקבע לכך בחשבון ייוספו לסכום הנקוב בחשבון –

(1) ...

(2) **הוצאות גבייה בסך 10.00 שקלים חדשים ואם הטיפול בגבייה נבע –**

(א) **משיק שלא כובד – 24.50 שקלים חדשים.**

(ב) **מהוראת קבע שלא כובדה בידי הבנק - 14.20 שקלים חדשים."**

43. לטענת המבקשת האות ו' בפתח המילה "ואם" משמשת כ- ו' הניגוד, ויש לקראה במשמעות של "או" החלופה. כך, שהפרשנות הנכונה של התקנה היא שהוצאות הגבייה הן חלופיות ; ומאידך, לטענת המשיבה, האות ו' משמשת כ- ו' החיבור, ויש לקראה במשמעות של "וגם". כך, שהפרשנות הנכונה של התקנה היא שהוצאות הגבייה הן מצטברות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

44. בשפה העברית לאות ו' יש דו משמעות לשונית, במובן שבנסיבות מסוימות נייחס לה משמעות של צירוף ובנסיבות מסוימות נייחס לה משמעות של חלופה. עמד על כך כב' השופט זילברג בבג"ץ 225/65 דויד נ' המועצה הארצית של לשכת עורכי-הדין, פ"ד כ(1) 83 (1966):

"נכון הדבר כי בלשון העברית משמש ו' החיבור פעמים בתור "וגם" ופעמים בתור "או", הכל לפי הענין"

45. כפועל יוצא מכך, הבחירה בין המשמעויות השונות אינה צריכה להיעשות במישור הלשוני אלא על פי התכלית המונחת ביסוד הוראת החוק. וראו דברי פרופ' ברק בספרו **פרשנות במשפט: פרשנות החקיקה** 119 (1993) (להלן: **"פרשנות החקיקה"**):

"במשמעותה הרגילה ו' באה לחבר ו'או' להפריד. ו' היא לשון 'קוניונקטיבית' ואילו 'או' היא לשון 'דיסיונקטיבית'. יחד עם זאת, לא פעם מוכנים שופטים לקרוא ו' כמציינ אלטרנטיבה ו'או' כמציינ צירוף. (...). במקרים אחרים אין השופטים מניחים קיומה של טעות, אלא גורסים כי הביטוי ו' ו'או' הם דו-משמעיים, ועל כן המשמעויות השונות כלולות במסגרת המשמעות הלשונית של הטקסט.

[...]

לאור דו-משמעות זו, יש לראות בשני המובנים בהקשרם הפנימי את לשון הטקסט. הבחירה ביניהם לא תעשה במישור הלשוני אלא על-פי תכלית החקיקה. שני המובנים כלולים במגוון המשמעויות הלשוניות, ושליפת המשמעות המשפטית תעשה על-פי תכלית החקיקה"

[וראו גם בג"ץ 8233/99 בן צוק נ' שר התחבורה, פ"ד נה(2) 311, 314-316 (2000)]

46. בעניינו, מאחר ששתי החלופות הפרשניות המוצעות על ידי הצדדים מצויות בתוך מתחם האפשרויות הלשוניות, אזי הברירה בין השתיים תוכרע על פי תכלית החקיקה העומדת ביסוד תקנות הבזק.

47. ומהי אותה תכלית חקיקתית? תכלית החקיקה מורכבת הן מהתכלית הסובייקטיבית של המחוקק והן מהתכלית האובייקטיבית של החיקוק. כדי להתחקות אחר תכליות אלה, עלינו לפנות אל ההיסטוריה החקיקתית שקדמה להוראות החיקוק, אל דברי חקיקה דומים, אל האינטרסים שהחקיקה נועדה לקדם ואל ערכי היסוד של השיטה. וראו לעניין זה דברי כב'

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

המשנה לנשיאה (בדימ') ג'ובראן בדנ"א 5783/14 צמח נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ, פסקה 52 (פורסם בנבו, 12.9.2017), והאסמכתאות הרבות המובאות שם:

"התקיים מספר משמעויות פרשניות ללשון החוק, עלינו לעבור לשלב הפרשנות התכליתית ולבחון איזו מהפרשנויות מגשימה את תכלית החקיקה בצורה המיטבית (...). ראשונה נבחנת התכלית הסובייקטיבית – היא כוונת המחוקק. זו מגלמת את האינטרסים והמטרות שעמדו בבסיס הפשרה שמהווה את המדיניות אשר באה לידי ביטוי בחוק; תכלית זו נלמדת מלשון החקיקה, מהרקע ההיסטורי החברתי והמשפטי לחקיקת החוק ומההיסטוריה החקיקתית שקדמה לו (...). בשלב זה עלינו להתחקות ככל שניתן אחר כוונת המחוקק: לעיתים מופיעה תכלית זו בדברי החוק עצמם או בתקנות רלוונטיות; לעיתים היא עולה מדברי הכנסת או מפרוטוקולי הוועדות בכנסת; לעיתים ניתן לדלותה מהצעות החוק שקדמו לנוסח החקיקה הסופי או אף מדברי חקיקה מאוחרים המתייחסים או קשורים להוראה שלפרשנותה הוא נדרש; ולעיתים ניתן לאתרה בדוחות שאימצה הכנסת שהיוו את התשתית לאותו דבר חקיקה (...). שנייה נבחנת התכלית האובייקטיבית – היא משקפת הן מטרות קונקרטיות שאותן סוג חקיקה מבקש להגשים בחברות דמוקרטיות, והן מטרות מופשטות יותר כגון עקרונות היסוד של השיטה (...)."

48. בחינת תכלית החקיקה המונחת ביסוד תקנות בזק מביאה למסקנה, כי קיימת אפשרות סבירה שהוצאות הגבייה הקבועות בתקנה 2(2) לתקנות בזק הן הוצאות חלופיות, וזאת מהטעמים הבאים:

49. ראשית, עיון בפרוטוקולים של דיוני וועדת הכספים של הכנסת מחזק את טענת המבקשת לפיה החיובים הקבועים בסעיף 2(2) לתקנות בזק הם חיובים חלופיים.

כך למשל, בדיון שנערך בוועדת הכספים ביום 11.2.1993, נדון שינוי של תקנות בזק בדרך של הוספת הוצאות גבייה בסך 25.40 ₪ במקרים של אי כיבוד שיק, וזאת לאחר ששנה לפני כן אישרה הוועדה הגדלת סכום הוצאות הגבייה הכלליות לסך של 4.5 ₪. כפי שעולה מדבריו של נציג משרד התקשורת מר אהלי:

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

"בעקבות הוראות סעיף זה קיימות תקנות משנת 1987 שבהן נקבע שאפשר ש"לתשלום בעד שירות בזק שלא סולק במועד שנקבע כך בחשבון יתווסף לסכום הנקוב בחשבון ריבית פיגורים לימי החוב יחסית למספר הימים והוצאות גבייה בסך 2.5 ש"ח". אבל הוועדה כבר אישרה לפני שנה הגדלת הסכום ל- 4.5 ש"ח. מסתבר שיש הוצאה נוספת אחת, שמכבידה מאד ובה ישנן הוצאות גבוהות ל"בזק": אי תשלום שנובע מצ'ק שהוחזר ולא כובד."

[עמ' 27 לפרוטוקול וועדת הכספים מיום 11.2.1993]

במהלך דיוני הוועדה, נתבקש נציג בזק מר ביאלה להסביר ממה מורכב הסכום האמור בסך 25.40 ₪. מר ביאלה השיב כי "סכום זה מורכב בעיקר מהוצאות של כוח אדם. בכל מחוז ומחוז יש אדם מיוחד שעוסק בזה" (עמ' 27 לפרוטוקול וועדת הכספים מיום 11.2.1993). ברם, חבר הכנסת חיים אורון הקשה על מר ביאלה וטען כי מחישוב שערך עלה כי עלות השכר של עובד בזק עומדת על כ- 7,500 ₪ בחודש, על כך השיב מר ביאלה, כדלקמן:

"עשית חשבון זה, לפי מרכיב אחד בלבד שנתתי לך, של כח אדם, מתוך העלות. המרכיבים הם: עלות כח אדם, עלות הפקת חשבון חדש כלשהו בבזק, חיוב הבנק בריבית. הבנק גובה מ"בזק" 8-9 ש"ח על כל צ'ק חוזר. כמו כן, ישנה עלות גבייה בבזק [ההדגשה לא במקור – ד.ב.ק], ולנו זה יוצא הרבה יותר. כאמור, התעריף שמופיע בבקשה הנוכחית הוא מלפני שנה וחצי."

[עמ' 28 לפרוטוקול וועדת הכספים מיום 11.2.1993]

מדבריו של מר ביאלה עולה, איפוא, לכאורה, כי סכום הוצאות הגבייה בגין צ'ק שלא כובד כולל בתוכו גם עלויות גבייה מיוחדות וגם עלויות גבייה כלליות הקיימות לבזק.

50. בזק הפנתה בתגובתה לאמירות שונות שנאמרו בדיוני וועדת הכספים בכנסת, מהם עולה כי הוצאות הגבייה המיוחדות הן עבור פעולות גבייה נוספות בהן נוקטת בזק. גם אם נקבל את טענות בזק, הרי שבכך אין כל רבותא, ובוודאי שאין בכך כדי להוכיח כי הוצאות הגבייה המיוחדות, אשר שיעורן עולה על שיעור הוצאות הגבייה הכלליות, אינן כוללות בתוכן גם הוצאות גבייה כלליות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

51. שנית, פרשנות המבקשת מתיישבת עם התכלית והאיזון בין האינטרסים השונים המונחים ביסוד הוראת תקנות בזק והיא אף עולה בקנה אחד עם הרקע ההיסטורי של ענף הבזק בארץ ועם תכליתה של הוראת סעיף 16 לחוק התקשורת מכוחה תוקנו תקנות בזק, כפי שיובהר להלן.
52. באופן כללי, ההסדר הקבוע בתקנה 2(2) לתקנות בזק נועד לאזן בין שני אינטרסים שונים: האחד, אינטרס הציבור באמצעות ריסון כוחה העודף של בזק, אשר בתקופה בה הותקנו התקנות הייתה עדיין בגדר מונופול, על ידי הגבלת הוצאות הגבייה המרביות שניתן לגבות; והשני, אינטרס בזק לקבלת החזר כספי בגין ההוצאות שנגרמו לה בשל אי תשלום החוב במועדו. שיעור ההוצאות שנקבע בתקנה 2(2) לתקנות בזק נועד לשקף את נקודת האיזון בין שני האינטרסים הללו.
53. אינני סבורה, כטענת המשיבה, כי מטרתה של תקנה 2(2) לתקנות בזק היא רק לכסות את כל ההוצאות אשר המשיבה נדרשת להוציא לשם גביית חובותיה של לקוחותיה אשר לא שילמו את חשבונם במועד. כאמור, לדעתי, תכלית תקנות בזק היא לאזן בין שמירת האינטרס של בזק להבטחת הוצאותיה לבין שמירת האינטרס הציבורי ואינטרס הצרכן באמצעות הגבלת תעריפי הוצאות הגבייה.
54. תכליות ומטרות אלו אף עולות בקנה אחד עם הרקע ההיסטורי והחברתי של ענף הבזק בארץ, לאור היותה של בזק במשך שנים רבות חברה עסקית הפועלת להשאת רווחים לצד היותה מונופול בענף התקשורת והצורך בשל כך למנוע ניצול כוחה ומעמדה בענף זה.
55. מסקנה זו אף מתיישבת עם תכליתו של חוק התקשורת, הוא החוק המסמך שמכוחו הותקנו תקנות בזק. כפי שעולה מהמבוא לדברי הסבר החוק, חוק התקשורת נועד להסדיר "הפרטת" חברת בזק מהמדינה אל חברה ממשלתית שתוקם ותפעל כגוף עסקי לכל דבר, במטרה לשמור על האינטרס הציבורי החיוני של שיפור וקידום תחום שירותי הבזק הקיימים במדינה. בעוד שהמדיניות העקרונית העולה מדברי ההסבר היא שבזק צריכה לפעול על בסיס מודל עסקי כלכלי, דהיינו "שהמחיר שייגבה בעד מתן שירותי בזק יבטא את העלות של העבודה וההון המושקעים בכך" (שם), הרי שלפי הוראת סעיף 16 לחוק, מכוחו הותקנו תקנות בזק, בכל הקשור להוצאות גבייה, הוסמכו שר התקשורת בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים לקבוע את התשלום. זאת, בין היתר, לשם שמירה על האינטרס הציבורי, לאור ההשלכה של עלויות גבייה אלו על "תקציבם של כלל האזרחים הנזקקים לשירותים אלה" (ראו, דברי הסבר חוק הבזק (תיקון), ס"ח התשמ"ב, עמ' 208).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

56. מצאנו, איפוא, כי המטרות והאינטרסים המונחים ביסוד תקנות בזק, הם שניים: שמירה על אינטרס הציבור באמצעות הגבלת סכום הוצאות הגבייה בשירותי בזק (להלן: **"האינטרס הצרכני"**) ושמירה על אינטרס בזק להבטחת הוצאותיה בשל אי תשלום חיוב במועד (להלן: **"האינטרס העסקי"**).
57. פרשנות המבקשת לפיה הוצאות הגבייה הן חלופיות עולה בקנה אחד עם התכלית והאינטרס הצרכני להגבלת הוצאות הגבייה ושמירה על תקציבם של האזרחים הנזקקים לשירותי בזק. שכן, מבין שתי חלופות התשלום האפשריות מבחינה לשונית, מבכרת היא את חלופת התשלום הנמוכה. כך, שבמקרים של אי כיבוד הוראת קבע ישלמו לקוחות המשיבה סך של 14.20 ₪ במקום סך של 24.20 ₪; ובמקרים של אי כיבוד ישלמו סך של 24.50 ₪ במקום 34.50 ₪.
58. פרשנות המבקשת אינה מתעלמת מהאינטרס העסקי. ואולם, בהעדר ראיות ממשיות כי סכום הוצאות הגבייה המיוחדות הקבוע בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) לתקנה 2(2) לתקנות בזק אינו משקף את עלויותיהן המצטברות של פעולות הגבייה הכלליות ופעולות הגבייה המיוחדות, וכי אין בסכום זה כדי להבטיח את הוצאותיה - אין להניח כי החיובים מצטברים.
59. מאידך, פרשנות המשיבה מתעלמת מהאינטרס הצרכני ושמה את כל כובד המשקל הפרשני על האינטרס העסקי, וכבר מטעם זה אינה מתיישבת לכאורה עם תכלית הוראת התקנה המושתתת על אינטרס עסקי לצד אינטרס צרכני.
60. מעבר לכך, וזה העיקר, פרשנות המשיבה, לפיה הוצאות הגבייה הקבועות בתקנות הן הוצאות מצטברות, לא הוכחה במידה הדרושה בשלב זה של ההליך. כך למשל, המשיבה לא הציגה תחשיב או כל ראיה אחרת שתומכים בהצהרותיה על אודות שיעור ההוצאות הכרוכות בהפעלת מנגנון הגבייה במקרים רגילים ובמקרים ספציפיים של אי כיבוד הוראת קבע או שיק.
61. המשיבה מנסה להוכיח את טענותיה באמצעות תיקון החקיקה משנת 1999, במסגרתו עודכן התעריף של הוצאות הגבייה הכלליות מסך של 4.5 ₪ לסך של 10 ₪, בעקבות המלצותיה של ועדת גרונאו, בעוד שתעריפי הוצאות הגבייה המיוחדות, הקבועים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) לתקנה 2(2) לתקנות בזק, לא עודכנו בהתאם. המשיבה טוענת כי הדבר מלמד כי הוצאות הגבייה הכלליות אינן כלולות בהוצאות הגבייה המיוחדות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

62. אכן, הטעמים מדוע לא עודכנו בשנת 1999 גם הוצאות הגבייה המיוחדות, אינם מובנים עד תום. תשובה חותכת לשאלה זו לא הוצגה לפניי ולא נמצא לכך הסבר בדוח ועדת גרונאו כמו גם בדיון שקדם לתיקון שנת 1999. ואולם, בשלב זה של ההליך, לא מצאתי כי יש בטענה זו כדי להצדיק דחיית בקשת האישור מניה וביה. כאשר בהקשר זה, עומדת האפשרות, אותה הציעה המבקשת, כי העלאת הוצאות הגבייה הכלליות נועדה להתמודד עם הגרעון במאזנה של בזק ואין בעדכון התעריף כדי לשקף את עלויות הגבייה בפועל.

63. המשיבה טענה כי נקודת המוצא בכל דיוני ועדת גרונאו הייתה שעסקינן בחיובים נפרדים, ועל כן הוועדה כלל לא דנה בחיוב בגין שיק או הוראת קבע שלא כובדה. לא מצאתי בדוח הוועדה כל תימוכין לטענה זו. לא הוגשו ראיות אודות בסיס הנתונים שעמד לפני הוועדה ועל השיקולים ששקלה, אם בכלל, בעניינים נשוא התובענה הייצוגית (השוו, ת"צ (מחוזי מר') 5731-08-07 **קיכל נ' בזק – החברה הישראלית לתקשורת בע"מ**, פסקה 24 (פורסם בנבו, 8.3.2010)). על כן, מצאתי, כי אין בטענה זו, כדי לדחות את פרשנות המבקשת בטענה זו כדי להצדיק דחיית בקשת האישור.

64. המשיבה אף מבקשת להסתמך על תצהירו של מר גרף, על פיו הנחת העבודה של משרד התקשורת הייתה כי מדובר בחיובים נפרדים שאינם תלויים זה בזה. לטענת המשיבה, יש מקום לייחס משקל משמעותי לאופן שבו פירש משרד התקשורת את הוראת תקנה 2(2) לתקנות בזק בהליך זה.

65. מנגד, לטענת המבקשת, אין ליתן כל משקל לתצהיר גרף, אשר במועד הכנת התצהיר הועסק על ידי חברה שבבעלות בזק. בפרט, כאשר גרף הודה כי במסגרת עבודתו במשרד התקשורת הוא לא עסק בהוצאות שנקבעו בגין שיק או הוראת קבע שלא כובדו ועל כן קשה לייחס משקל כלשהו לתצהירו בעניינים אלו.

66. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, מצאתי לנכון לקבל את עמדת המבקשת בעניין זה. בנסיבות העניין, ולאור העובדה שבמועד הכנת התצהיר הועסק מר גרף על ידי חברה שבבעלות המשיבה, סבורני כי יש להתייחס לתצהירו ולאמור בו בגישה זהירה. בכל מקרה, לא שוכנעתי כי מר גרף הינו הגורם הנכון הרשאי לייצג את עמדת משרד התקשורת ומדיניותה בנושאים נשוא בקשת האישור באותה עת או בכלל וכי יש ליתן משקל לאמור בתצהירו בעניינים אלה. עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות, ייתכן כי בשלב התובענה הייצוגית עצמה יהיה מקום לבקש את עמדת משרד התקשורת בסוגיות אלה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

67. ממכלול הדברים עולה, איפוא, כי ישנה אפשרות סבירה בסופו של יום לתקבל פרשנות המבקשת לפיה הוצאות הגבייה הקבועות בתקנה 2(2) לתקנות בזק הן הוצאות חלופיות ולא מצטברות.

68. כידוע, שלב בחינת בקשת האישור אינו אלא שלב מקדמי לדיון בתובענה הייצוגית לגופה (ראו, ע"א 8037/06 ברזילי נ' פרינר (הדס 1987) בע"מ (פורסם בנבו, 4.9.2014)). על פי סעיף 8(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות על בית המשפט לבחון בשלב זה האם קיימת "אפשרות סבירה" בלבד כי השאלות שבבסיס התובענה תוכרענה לטובת הקבוצה. מדובר ברף הוכחה לכאורי בלבד של עילות התביעה, אשר אמור להוות את הפרוזדור שבאמצעותו ניתן להיכנס לטרקלין (רע"א 4556/94 טצת נ' זילברשץ, פ"ד מט(5) 774, 787 (1996)).

69. כמפורט לעיל, אני סבורה כי המבקשת עמדה בנטל להראות כי פרשנותה לתקנה 2(2) לתקנות בזק היא הפרשנות הראויה, וכי על כן כי המשיבה גבתה לכאורה תשלומים שלא כדין, ולפיכך קמה עילת תביעה בדבר הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט; כך גם אני סבורה שהשאלות הפרשניות שנדונו בהחלטה זו משותפות לכל חברי הקבוצה וקיים סיכוי סביר כי שאלות אלו יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה. על כן, סבורני כי ניהול ההליך בדרך של תובענה ייצוגית הינו הדרך היעילה וההוגנת בנסיבות העניין.

70. יחד עם זאת, בנסיבות העניין, בהן מצאתי כי התנהלות המשיבה מקימה לכאורה עילת תביעה של הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט בגין גבייה שלא כדין, אינני מוצאת לנכון לייחס למשיבה גם עילת תביעה עקיפה של עוולת הרשלנות הנובעת מכך שלא פעלה בהתאם לסטנדרט הזהירות המתבקש (השוו, רע"א 5765/02 אל על נתיבי אוויר לישראל בע"מ נ' זילברשלג (פורסם בנבו, 26.8.2009)). יתרה מכך, סבורני כי בירור ההליך בעילת תביעה של עוולת הרשלנות תביא לסיבוכו של ההליך חלף מיקודו, וזאת בניגוד לדרישותיו של סעיף 8(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות וגם מטעם זה לא ראיתי לנכון לאשר את עילת התביעה האמורה.

סוף דבר

71. נוכח הנאמר לעיל, מצאתי כי דין בקשת האישור להתקבל ככל שהיא נוגעת לעילות התביעה בדבר הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 6343-09-16 לפינר נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

א. חברי הקבוצה – כל מי שחויב בשבע שנים האחרונות בהוצאות גבייה בשל אי כיבוד שיק או הוראת קבע בסכומים העולים על הקבוע בסעיפים קטנים (א) ו- (ב) לתקנה 2(2) לתקנות בזק.

ב. התובעת המייצגת – נצחיה לפינר.

ג. באי כוח מייצגים – עו"ד גיל רון, עו"ד אהרן רבינוביץ ועו"ד יעקב אביעד .

ד. עילות התביעה שאושרו: הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט בגין גבייה שלא כדין.

ה. הסעד הנתבע: השבה של דמי הגבייה שנגבו שלא כדין.

72. בהתאם לסמכותי מכח סעיף 23 לחוק תובענות ייצוגיות הריני לפסוק לבאי כוח המבקשת שכר טרחה בסך 12,000 ₪ בגין טיפולם בתובענה עד כה, וזאת לאחר שהתחשבתי בהסכמות הצדדים שסייעו לייעל את הליך הדיון ובכך שלא כל עילות הבקשה אושרו.

73. הצדדים יגישו נוסח הודעה לפרסום לאישור בית המשפט בתוך 30 ימים מיום מתן החלטה זו. בגדר ההחלטה בדבר הפרסום יינתנו הוראות נוספות בדבר הגשת כתבי טענות בתובענה לגופה וכן ייקבע מועד דיון קדם המשפט בתובענה הייצוגית עצמה.

המזכירות תשלח את ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, י"ד אייר תשע"ח, 29 אפריל 2018, בהעדר הצדדים.

דפנה בלטמן קדראי, שופטת

1
2
3
4
5
6
7